

DIDACTICA

CURRICULUM ȘCOLAR, ISTORIE, CLASELE VIII - XII

CLASA A VIII-A

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului în istorie

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:

1.1. să identifice duratele variate ale timpului istoric

1.2. să analizeze hărți care prezintă spații istorice în diferite perioade de

timp

* 1.3. să integreze informația oferită de hărțile istorice în prezentarea unui fapt istoric

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:

- construirea de axe cronologice, grafice și tabele sinoptice;
- elaborarea unui comentariu folosind o cronologie prestabilită;
- compararea de hărți care prezintă același spațiu istoric.

2. Cunoașterea și identificarea surselor istorice

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:

2.1. să folosească tehnici de analiză a documentului scris și a celui iconic;

2.2. să identifice sursele de informație care pot susține o investigație istorică

2.3. să folosească în contexte noi termenii istorici învățați

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de lectură critică a diferitelor tipuri de surse istorice;

- utilizarea dicționarilor, a culegerilor de documente, a enciclopediilor pentru înregistrarea referințelor bibliografice;
- comentarea influenței unor descoperiri istorice asupra faptelor istorice;
- asumarea rolului unei personalități și realizarea unor comentarii și dialoguri ale acesteia.

3. Investigarea și interpretarea faptelor și proceselor istorice

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:

- 3.1. să analizeze un eveniment, presonaj sau fapt istoric pornind de la diferite surse de informații
- 3.2. să realizeze tabloul unei perioade istorice identificând schimbările intervenite
- 3.3. să formuleze planul unei investigații istorice simple

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:

- utilizarea de surse de informare diferite pentru analiza unui fapt sau proces istoric;
- folosirea de surse istorice pentru identificarea aspectelor vizibile și a celor ascunse ale schimbărilor;
- discuții în grup pentru realizarea planului unei cercetări.

4. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:

- 4.1. să identifice evoluția semnificației unor termeni istorici
- 4.2. să selecteze și să folosească adecvat termenii proveniți din analiza surselor istorice
- 4.3. să identifice elementele comune și diferențele legate de mai multe fapte istorice

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:

- exerciții de folosire adecvată a terminologiei istorice;
  - consultarea unor surse variate de informații;
  - alcătuirea planului unei dezbateri despre diferite fapte istorice.
5. Stimularea curiozității pentru studiul istoriei și dezvoltarea atitudinilor pozitive față de sine și față de ceilalți

Obiective de referință

La sfârșitul clasei a VIII-a, elevul va fi capabil:

- 5.1. să se raporteze critic la opiniile altora și să-și reviziască propriile opinii în funcție de context
- 5.2. să conștinetizeze valoarea acordată imaginii "celuilalt" de-a lungul istoriei
- 5.3. să-și dezvolte încrederea față de capacitatea proprie de investigație

Exemple de activități de învățare

Pe parcursul clasei a VIII-a, se recomandă următoarele activități:

- discuții în grup în scopul realizării planului unor activități;
- exersarea unor roluri specifice în activitatea de grup;
- alcătuirea unor proiecte de grup care să prezinte tema "imaginii celuilalt" în diferite perioade istorice;
- asumarea de sarcini diferite în timpul participării la diferite proiecte.

Conținuturi

1. Introducere

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- spațiu etnografic, toponimie, istoriografie, demografie, geografie istorică,
- mediul geografic și oamenii;
- unitate și diversitate în civilizația spațiului românesc.

Conținuturi

- Mediul și oamenii:
  - studiu de caz: rolul Carpaților în istorie.
- Duratale timpului istoric
- Istorici și geografi despre spațiul românesc:
  - studiu de caz: Rolul Mării Negre în concepția lui Gh. Brătianu
- Modalități de construire a imaginii trecutului:
  - studiu de caz: Cum vad istoricii începuturile epocii moderne.

2. Civilizații preistorice și antice

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- cultura arheologică, arta preistorică, indo-europeni;
- **legatus augusti** (guvernator), **dava**, **villa rustica**, **vicus**, romanizare, urbanizare, collegia;
- sincretism religios, limes, daci liberi.

Conținuturi

- Civilizații preistorice:
  - studiu de caz: Cultura Cucuteni-Ariuşd.
- Geto-dacii și contactele cu lumea mediteraneană.

- Regalitate și religie
- Integrarea geto-dacilor în lumea romană.

3. Romanitatea orientală în mileniul marilor migrații

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- sedentari și migratori;
- creștinism, continuitate, etnogeneză;
- romanitatea orientală.

Conținuturi:

- Disputa în jurul continuității - știință și politică:
  - studiu de caz: Robert Roesler și A.D. Xenopol
- Romanitate și creștinism
- Autohtoni și migratori: de la confruntare la coabitare.
- Formarea poporului român și a limbii române:
  - studiu de caz: Romanitatea sud-dunăreană.
- Așezarea ungurilor în Pannonia și colonizarea sașilor în Transilvania

4. Statul medieval și instituțiile sale

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- jude, cnezat, voievodat, descălecat, "țară";
- domnie, dinastie, sfat domnesc, mitropolie;
- curtea domnească, "oastea cea mare";
- adunarea țării, comitat, ținut, județ, district, scaun;
- instituțiile statale între două modele: cel bizantin și cel occidental.

Conținuturi:

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- Formațiuni politice românești și statale vecine:
  - studiu de caz: statul Asăneștilor.
- Transilvania de la voievodat la principat:
  - studiu de caz: Românii în viziunea cronicilor maghiare
- Semnificația întemeierii statelor medievale Valahia (Tara Românească) și Tara Moldovei; Statul medieval Dobrogea.
  - studiu de caz: Diploma Cavalerilor Ioaniți
  - studiu de caz: Semnificația titulaturii lui Mircea cel Bătrân și Roman I.

5. Lumea rurală și lumea urbană în Evul Mediu

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- satul, "obiceiul pământului", cultura în lumea rurală;
- târg, patriciat urban, sfat orășenesc, cultura urbană.

Conținuturi:

- Lumea satului:
  - studiu de caz: Organizarea obștii: o zi din viața unui țăran șerb din Ardeal.
- Lumea orașului:
  - studiu de caz: Organizarea unei comunități urbane - Sibiu; cetăți și târguri medievale - Câmpulung.

- Solidarități și conflicte în lumea medievală:

- studiu de caz: Unio Trium Nationum.

6. Țările Române și statele vecine între diplomație și confruntare

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- suzeranitate, vasalitate, Liga Sfântă.
- Statutul internațional al Țărilor Române în secolele al XV-lea și al XVIII-lea.

Conținuturi:

- Politica de cruciadă a voievozilor români: Mircea cel Bătrân, Iancu de Hunedoara, Ștefan cel Mare, Vlad Tepeș, Mihai Viteazul
  - studiu de caz: Unirea Țărilor Române în timpul lui Mihai Viteazul.
- Instaurarea regimului habsburgic și a celui fanariot.
- Politică și diplomație în secolele XVII-XVIII: Matei Basarab, Vasile Lupu, Constantin Brâncoveanu, Dimitrie Cantemir, Șerban Cantacuzino:
  - studiu de caz: Românii în viziunea călătorilor străini.

7. Cultura medievală în spațiul românesc

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- letopisete, limbi de cultură, arhitectură;
- influența lumii bizantine;
- Țările Române - spațiul multicultural;
- patronajul cultural al domnitorilor români în lumea ortodoxă;
- mănăstirile - centre de cultură.

Conținuturi:

- Moștenirea bizantină în cultura medievală.
- Cronicari și cărturari umaniști.
  - Studiu de caz: Dimitrie Cantemir.
- Tiparul și cartea în spațiul românesc.
- Arta ecleziastică și laică:
  - studiu de caz: Cultura în vremea lui Constantin Brâncoveanu.
- Pictura murală moldovenească.

8. Societatea românească între tradiție și modernitate (secolul al XVIII-lea — prima jumătate a secolului al XIX-lea)

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- iluminism, principe luminat, reforme; unire religioasă, națiune, "partidă națională";
- principiul separării puterilor în stat;
- tendințe de modernizare în societatea românească;
- începuturile formării națiunii moderne.

Conținuturi:

- Mișcarea de emancipare politico-socială în Transilvania
  - studiu de caz: Ioan Inocențiu Micu-Klein; Supplex Libellus Valachorum.
  - studiu de caz: Răscoala lui Horea, Cloșca și Crișan.
- Domniile fanariote

- studiu de caz: Constantin Mavrocordat.
- Chestiunea orientală și Principatele Române:
  - studiu de caz: Anul 1821 în istoria românilor
  - studiu de caz: Reinstalarea domnitorilor pământeni
- Regulamentele Organice

9. Constituirea României Mari

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- locotenența domnească, adunări ad-hoc, caimacam, secularizare;
- constituție, monarhie constituțională, partide politice, vot censitar, "partidă națională";
- constituirea statului național român;
- orientări în politica externă;
- rolul culturii în renașterea conștiinței naționale, Școala Ardeleană;
- mișcarea de emancipare în teritoriile românești aflate sub dominație străină.

Continuturi

- Revoluția din 1848-1849
- Unirea și reformele lui Al. I. Cuza
- Începuturile vieții politice moderne în România:
  - studiu de caz: Constituția din 1866.
- Românii din Basarabia, Bucovina și Transilvania:
  - studiu de caz: Memorandum-ul.
- Cucerirea independenței de stat și unirea Dobrogei.
- Războiul pentru întregirea națională
- Formarea statului național unitar:
  - studiu de caz: Rezoluția de la Alba Iulia

10. Cultura națională în secolul al XIX-lea

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- curente și instituții culturale: Astra; Academia;
- accentuarea influențelor occidentale în cultura română;
- afirmarea conștiinței naționale; istoriografia;
- cultura minorităților.

Continuturi

- Învățământul în școli și universități:
  - studiu de caz: O zi de școală în secolul al XIX-lea.
- Literatura și arta în spațiul românesc:
  - studiu de caz. Mihai Eminescu, Ateneul Român.
- Spiritul critic în cultura română:
  - studiu de caz: Junimea.
- Contribuții ale românilor la dezvoltarea științei și tehnicii.

11. România între democrație și autoritarism

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- vot universal, regentă;
- decret-lege, cenzură, dictat, regim autoritar, dictatură militară, partid unic;
- democrația interbelică și problemele ei;
- forme politice autoritariste în deceniile patru și cinci ale secolului al XX-lea

Conținuturi

- România după Marea Unire:
  - studiu de caz: Integrarea provinciilor românești și statutul minorităților
- Monarhia constituțională și partidele politice în România interbelică
  - studiu de caz. Constituția din 1923.
- Opțiuni politice privind evoluția societății românești:
  - studiu de caz: Liberalismul, țărănismul.
  - studiu de caz. Carol al II-lea și Ion Antonescu.
- România în al doilea război mondial:
  - studiu de caz. Anul 1940
  - studiu de caz. Actul de la 23 august 1944 și urmările sale.

12. România după al Doilea război mondial

Termeni istorici, concepte, probleme de atins:

- sovietizare, etatizare, colectivizare, industrializare forțată, "revoluție culturală", poliție politică;
- deportare, societate civilă, practici democratice, constituție;
- instituții și mecanisme de exercitare a puterii politice, *"reeducare"*, represiunea comunistă, opozanți și dizidenți, rezistența anticomunistă, destalinizare și desovietizare;
- etapele regimului comunist;
- revenirea la instituțiile democratice.

Conținuturi

- Evoluții specifice ale regimului comunist (6 martie 1945 - noiembrie 1946 - decembrie 1947)
- Perioada stalinistă; regimul lui Gh. Gheorghiu-Dej
- Regimul naționalist-comunist: N. Ceaușescu
- Decembrie 1989. Context și consecințe.
- Revenirea la democrație:
  - studiu de caz: Constituția din 1991.

13. Studii/lecții de sinteză

- Programul politic pașoptist și crearea României moderne
- România și sistemul de la Versailles
- Viața cotidiană în perioada interbelică

PROGRAMA ȘCOLARĂ DE ISTORIE PENTRU CLASA A IX-A

NOTĂ DE PREZENTARE

Studiul istoriei în clasa a IX-a se desfășoară pe baza unei noi paradigme didactice, care își propune să înlocuiască abordarea tradițională bazată pe vehicularea de ideologie cu demersuri centrate pe strategii participative.

Actuala programă școlară acoperă trunchiul comun și cuprinde:

- curriculum-nucleu (pentru clasele care studiază Istoria o oră pe săptămână)
- curriculum-nucleu aprofundat (pentru clasele care studiază Istoria două ore pe săptămână), marcat prin asterisc.

Programa este structurată astfel:

- obiective cadru
- obiective de referință
- exemple de activități de învățare
- conținuturi

Obiectivele cadru au un grad ridicat de generalitate și complexitate. Ele se referă la formarea unor capacități (de analiză, de comunicare, de gândire, independentă) și atitudini responsabile (față de acțiunile personale, față de mediul social) specifice disciplinei.

Obiectivele de referință precizează rezultatele așteptate ale învățării. Ele urmăresc progresul în achiziția de capacități și cunoștințe, în anul respectiv.

Exemple de activități de învățare, **cel puțin câte unul pentru fiecare obiectiv de referință, sugerează moduri de realizare ale obiectivelor. Exemplele pornesc de la experiența concretă a elevului și pot fi integrate unor strategii didactice variate, adecvate contextelor diferite de învățare.**

Conținuturile sunt mijloace prin care este urmărită atingerea obiectivelor cadru și a celor de referință. Cronologic, ele au în vedere devenirea umană din cele mai vechi timpuri până către sfârșitul secolului al XIV-lea și sunt elaborate din perspectivă tematică.

Opțiunea pentru integrare vizează, în esență geneza și evoluția identității culturale și spirituale a popoarelor în spațiul european.

Conținuturile programei sunt structurate pe următoarele patru componente: termeni-cheie, concepte, probleme de atins; secvențe tematice; studii de caz; lecții de sinteză.

Termenii istorici-cheie sunt elemente de ghidare în înțelegerea conținuturilor, conceptele întregesc imaginea acestora, iar problemele de atins completează, dar și consolidează conținuturile. De asemenea ele pot fi folosite ca repere în evaluare.

Termenii cheie au fost introduși la acele conținuturi unde relevanța lor este maximă, chiar dacă ei pot fi tratați și în capitolele anterioare. Înșiruirea termenilor istorici-cheie, a conceptelor și a problemelor de atins a fost făcută în funcție de gradul lor de generalitate.

Anumiți termeni istorici-cheie nu au fost indicați în cadrul acestei programe deoarece elevii i-au studiat deja în gimnaziu. Faptul acesta nu înseamnă că profesorii nu îi pot trata, în funcție de exigențele impuse de construirea fiecărui subiect în parte. În afara termenilor, conceptelor și problemelor de atins indicate în programă, profesorii vor utiliza cunoștințele istorice necesare pentru elaborarea conținuturilor.

Lecțiile de sinteză, de la sfârșitul programei, reprezintă elemente de legătură cu celelalte obiecte de studiu din aria curriculară "Om și societate" și deschiderea spre celelalte arii curriculare. Au fost selectate un număr de patru lecții de sinteză pentru clasele care au două ore pe săptămână și două lecții de sinteză pentru clasele cu o singură oră pe săptămână. Ele au statutul de obligativitate. Aceste lecții de sinteză pot să fie folosite în procesul de evaluare.

Conținuturile programei au grade diferite de complexitate. Profesorii vor acorda fiecărei teme, numărul de ore pe care îl consideră necesar, astfel încât să trateze în mod adecvat toate acele probleme, pe care le au în vedere în construirea lecțiilor.

Un conținut poate fi tratat în una sau mai multe lecții, conform deciziei profesorului. Ordinea temelor poate fi schimbată în funcție de nevoile concrete ale activității didactice, în măsura în care nu se modifică sensul programei.

CLASA A IX-A

ISTORIA CIVILIZAȚIEI EUROPENE

1. POPOARE ȘI LIMBI INDO-EUROPENE

1.1. Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- Europa, indo-europenizare, geneză etnică, difuziune culturală*.

1.2. Conținuturi:

- Principalele popoare și limbi indo-europene
- Originile civilizației europene*.

2. MODELE DE ORGANIZARE POLITICĂ ÎN GRECIA ANTICĂ

2.1. Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- polis, cetățean, spirit civic;
- democrație directă, instituții, vot;
- omul în viziunea vechilor greci;
- colonizarea greacă, elenismul;

2.2. Conținuturi:

Atena și Sparta: viața publică și privată.

Modele și valori în educație.

Știința și arta.

Studiu de caz: Tracii și geții văzuți de Herodot*.

3. REPUBLICA ROMANĂ**3.1. Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:**

- res publica, federație de cetăți*, triumvirat, aliați*, civitas*;
- expansiunea romană.
- modele și valori în educație.

3.2. Conținuturi:

Stat și societate

Roma și elenismul*

Criza Republicii romane

Studiu de caz: Triumviri și daci*

4. ROMA IMPERIALĂ**4.1. Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:**

- romanizare, sincretism, interpretatio Romana
- stat universal, orbis Romanus*, frontierele imperiului
- romanizarea spațiului daco-moesian.

4.2. Conținuturi:

Evoluția ideii imperiale.

Economia imperiului*.

Pax romana*.

Dacia romană.

Studiu de caz: Britannia*.

5. CREȘTINISMUL TIMPURIU**5.1. Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:**

- apostoli, misionari, martiri; catacombă*;
- mântuire, ecumenism;
- Messia, Iisus Hristos ("Cel uns");
- mitologii semitice, monoteism iudaic, sincretism elenistic.

5.2. Conținuturi:

Originile creștinismului

Roma și creștinii*

Vocația universală a creștinismului primitiv

Studiu de caz: Sfântul Augustin-Confeșiunile*

6. NOILE POPOARE

6.1. Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- barbarizare*, regat barbar*, evanghelizare*;
- popoare baltice*, fino-ugrice*, germanice, romanice, slave;
- etnogeneza românească, parte a unui proces continental.

6.2. Conținuturi:

Dezmembrarea Imperiului Roman și formarea regatelor barbare*

Romanitate occidentală și romanitate orientală*

Apariția noilor popoare europene; studiu comparativ: românii și portughezii

Studiu de caz: Mirajul roman și Theodoric*.

7. MOȘTENIREA IMPERIALĂ ÎN EUROPA CREȘTINĂ

7.1. Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- ideologie imperială*, imperiu unic*;
- papalitate, putere seculară, investitură, erezie;
- cruciadele

7.2. Conținuturi:

De la Imperiul Roman la Imperiul Bizantin*

Ideea de Imperiu în Occident*

Creștinismul: crize și contacte

Studiu de caz: Ideea de cruciadă*

8. BIZANȚUL ȘI ISLAMUL

8.1. Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- ortodoxie, iconoclasm, facțiuni politice;
- profet, calif*, Coran*, Djihad*, siiti*, suniți*
- expansiunea arabă, raporturile Imperiului Bizantin cu latinitatea occidentală și arabii;

8.2. Conținuturi:

Bizanțul - în Evul Mediu

Califatul arab în Evul Mediu*

Influențele bizantine și arabe în Europa de Apus

Studiu de caz (la alegere): Bizanțul și lumea slavă*; Cordoba - oraș arab*;

Influențe bizantine în spațiul românesc*.

9. EUROPA ROMANICĂ ȘI EUROPA GOTICĂ

9.1. Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- monahism*, reformă gregoriană, avânt intelectual
- arta romanică, arhitectură gotică, iconografie;
- credința-fundament al culturii;

9.2. Conținuturi:

Spații sacre în Europa medievală*

Curențe artistice

Simbolistica artei creștine

Studiu de caz: Arhitectură gotică în Transilvania

10. SATE ȘI ORAȘE ÎN EVUL MEDIU**10.1. Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:**

- tehnici agricole, ritm rural, cultură rurală;
- miscare comunală, ierarhie urbană*, cultură urbană*, elite urbane.

10.2. Conținuturi:

Modul de viață și gândire în mediul rural

Orașul - spațiu al libertății

Universitățile și cultura*; noile elite*

Studiu de caz: Tara Bârsei până la sfârșitul secolului al XVI-lea*

11. STRUCTURI SOCIALE ȘI RAPORTURI IERARHICE**11.1. Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:**

- castel feudal*, domeniul feudal; trubaduri*, truveri*;
- raporturi feudalo-vasalice, drept seniorial, imunitate;
- romanul cavaleresc*.

11.2. Conținuturi:

Seniori și vasali în Evul Mediu

Castelul - centru de putere*

Cavalerismul și curtoazia*

Studiu de caz: Romanul cavaleresc*

12. STATUL MEDIEVAL**12.1. Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:**

- monarhia stărilor, autoritate monarhică
- stări generale, stări provinciale, legiști

12.2. Conținuturi:

Geneza statului medieval

Instituții fundamentale în statul medieval

Centralizarea politică

Studiu de caz (la alegere): Sigismund de Luxemburg*; Ludovic cel Sfânt*

LECȚII DE SINTEZĂ (OBLIGATORII)

Mari sanctuare panelenice: Delphi, Olympia, Epidaur*.

Familia și dreptul roman.

Europa catedralelor.

Domnia și Sfatul Domnesc în Țările Române*

ANEXA 2

**PROGRAMELE ȘCOLARE DE ISTORIE
PENTRU CLASELE A X-A — A XII-A****NOTĂ DE PREZENTARE**

Studiul istoriei în liceu se focalizează pe înțelegerea specificului și a funcționalității cunoașterii de tip istoric. Indiferent de numărul de ore, oferta de cunoaștere pe care o face istoria își propune să stimuleze interesul pentru acest domeniu să asigure condiții pentru continuarea învățării după terminarea studiilor liceale. Actuala programă școlară acoperă trunchiul comun și cuprinde:

- curriculum-nucleu (pentru clasele care studiază istoria o oră pe săptămână)
- curriculum-nucleu aprofundat (care studiază Istoria două ore pe săptămână), marcat prin asterisc.

Curriculum nucleu include competențele, atitudinile și valorile ce trebuie dezvoltate în liceu, indiferent de specializare și unitățile de conținut care contribuie la dezvoltarea acestora. Competențele, atitudinile și valorile identificate sunt elemente reglatoare ale curriculum-ului și sunt adaptate diferitelor profiluri și specializări.

Opțiunea pentru un curriculum centrat pe competențe, atitudini și valori are în vedere accentuarea dimensiunii acționale în formarea personalității elevului și focalizarea pe achizițiile finale ale învățării.

Programa este structurată astfel:

- competențe generale
- valori și atitudini
- competențe specifice
- conținuturi

Competențele generale reprezintă ansambluri structurate de cunoștințe și deprinderi dobândite prin studierea istoriei la nivelul liceului.

Pentru fiecare an de studiu, programa propune competențe specifice, deduse din competențele generale; ele reprezintă achiziții-cheie ale învățării.

Conținuturile sunt organizate tematic. Ele prezintă evoluția civilizației europene și universale de la sfârșitul secolului al XIV-lea până în zilele noastre, pentru clasele a X-a, a XI-a și Istoria României din Antichitate până în zilele noastre, pentru clasa a XII-a. Conținuturile programei sunt structurate pe următoarele patru componente: termeni-cheie, concepte probleme de atins; secvențe tematice; studii de caz; lecții de sinteză;

Termenii istorici-cheie sunt elemente de ghidare în înțelegerea conținuturilor, conceptele întregesc imaginea acestora, iar problemele de atins completează, dar și consolidează conținuturile. De asemenea ele pot fi folosite ca repere în evaluare.

Termenii istorici-cheie au fost introduși la acele conținuturi unde relevanța lor este maximă, chiar dacă ei pot fi tratați și în capitolele anterioare. Însurirea termenilor istorici-cheie, a conceptelor și a problemelor de atins a fost făcută în funcție de gradul lor de generalitate.

Anumiți termeni istorici-cheie nu au fost indicați în cadrul acestei programe deoarece elevii i-au studiat deja în gimnaziu. Faptul acesta nu înseamnă că profesorii nu îi pot trata, în funcție de exigențele impuse de construirea fiecărui subiect în parte. În afara termenilor, conceptelor și problemelor de atins indicate în programă, profesorii vor utiliza cunoștințele istorice necesare pentru elaborarea conținuturilor.

Lecțiile de sinteză, de la sfârșitul programei, reprezintă elemente de legătură cu celelalte obiecte de studiu din aria curriculară "Om și societate" și deschiderea spre celelalte arii curriculare. Au fost selectate patru lecții de sinteză pentru clasele cu două ore în trunchiul comun și două lecții de sinteză la clasele care au o oră în trunchiul comun (la clasa a XI-a sunt cinci lecții de sinteză pentru clasele care au două ore în trunchiul comun). Ele au statut de obligativitate. Aceste lecții de sinteză pot să fie folosite în procesul de evaluare.

Conținuturile programei au grade diferite de complexitate. Profesorii vor acorda fiecărei teme, numărul de ore pe care îl consideră necesar, astfel încât să trateze în mod adecvat toate acele probleme, pe care le au în vedere în construirea lecțiilor.

Un conținut poate fi tratat în una sau mai multe lecții, conform deciziei profesorului. Ordinea temelor poate fi schimbată în funcție de nevoile concrete ale activității didactice, în măsura în care nu se modifică sensul programei.

CLASA a X-a

INTRODUCERE

Europa și "Noile Lumi" până la Congresul de la Viena

1. UMANISMUL — O NOUĂ CONCEPȚIE ASUPRA LUMII

1.1. Termeni istorici-cheie, concepte, probleme de atins:

- umanism, pleiadă, scolastică, utopie;
- nou ideal uman, știință experimentală, metodă critică*;
- prima descriere a Europei (Erasmus), ipostazele umanismului*.

1.2. Conținuturi:

Orașele italiene și geneza Renașterii: Renașterea literară
Umanismul — sursa modernității*
Expresia artistică a Umanismului

Studiu de caz: Figuri ale Renașterii în Europa centrală și răsăriteană*.

2. PROTESTANTISMUL ȘI REFORMA CATOLICISMULUI

2.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- pastor. presbiterianism, iezuit*;
- mântuire prin credință, predestinare.

2.2. Conținuturi:

Încercări de reformare a Bisericii romano-catolice: de la Jan Hus la Martin Luther
 Reforma și noul ideal al omului
 Conciliul de la Trento și implicațiile sale*

Studiu de caz: Reforma religioasă în Transilvania

3. EUROPA ÎN EXPANSIUNE

3.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- circumnavigație, cabotaj;
- colonialism, administrație colonială, tratat colonial, axă atlantică;
- noul misionarism creștin, revoluția preturilor, mondializarea economiei

3.2. Conținuturi:

Descoperirile geografice
 Contactul cu civilizațiile extraeuropene: imaginea celui alt
 Începuturile sistemului colonial

Studiu de caz (la alegere): Misiuni creștine în Extremul Orient*; Misiuni creștine în Lumea nouă*.

4. BAROC ȘI CLASICISM

4.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- arta oficială, artă triumfală
- proporții, cult monarhic. canon artistic*
- Academie

4.2. Conținuturi:

Barocul în slujba reformei catolice
 Monarhia absolută și clasicismul
 Modelul clasic al omului*

Studiu de caz: Spirit și spațiu baroc pe teritoriul României*

5. MODELUL BRITANIC

5.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- "revoluție glorioasă", monarhie parlamentară, drept parlamentar;
- tory*, whig*, Companie;
- libertatea exercitării publice a cultului;
- uniunea politică*

5.2. Conținuturi:

De la "Petiția dreptului" la "Declarația drepturilor";
 Regatul Unit al Marii Britanii*
 Metropolă și Colonii;

Studiu de caz: Thomas Hobbes și Marele Război Civil*.

6. REVOLUȚIA ȘTIINȚIFICĂ ȘI PROGRESUL TEHNIC**6.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:**

- raționalism, empirism, Univers infinit, cartezianism;
- sistem solar, noi matematici, revoluție în științele naturii;

6.2. Conținuturi:

Revoluția în modul de gândire: cunoașterea științifică și raționalismul în filozofie

Progresele tehnicii și implicațiile lor

Studiu de caz: Newton și spiritul modern*

7. VIAȚA COTIDIANĂ ÎN EUROPA SECOLELOR XVII-XVIII**7.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:**

- societate de curte*, "bune maniere"*
- alimentație*, vestimentație*, locuință*, urbanism*, transport*, școală și educația*;
- evoluția demografică*

7.2. Conținuturi:

Sate și orașe*

Capitală și provincie*

Modele comportamentale*

Studiu de caz: Rusia contrastelor — Viața cotidiană la Petersburg, în secolul al XVIII-lea*

8. EPOCA LUMINILOR**8.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:**

- reformism, filantropie, cosmopolitism, francmasonerie
- drept natural, libertatea conștiinței, medii savante*, opinie publică*;
- saloane de lectură*, Enciclopedia.

8.2. Conținuturi:

Critica societății: noi principii și valori în societate

Geneza opiniei publice*

Absolutismul luminat

Studiu de caz (la alegere): Iosefinismul*; Reformismul fanariot*.

9. DIPLOMAȚIA EUROPEANĂ; DE LA RAȚIUNEA DE STAT LA ECHILIBRU

9.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- rațiune de stat, echilibru european, problema orientală*;
- diplomatie secretă, război religios, "Pacea Universală";
- ideea unității europene.

9.2. Continuturi:

Criteriul religios și rațiunea de stat în Războiul de 30 de ani;

Afirmarea politicii echilibrului european.

Imperiul Otoman și Europa

Debutul problemei orientale*.

Studiu de caz: Proiecte politice privind organizarea statului român*

10. NAȘTEREA DEMOCRATIEI NORD-AMERICANE

10.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- monopol*, taxă directă*, boicot*
- Congres, Declarația de Independență*, republică prezidențială, Curte Supremă de Justiție.
- Constituția americană

10.2. Continuturi:

Premisele Revoluției Americane*

Războiul de independență*

Separarea puterilor în stat: control și echilibru

Studiu de caz: Alexis de Tocqueville, "Despre Democrație în America"*

11. FRANȚA ÎN EPOCA REVOLUTIEI

11.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- Vechiul Regim, revoluție politică, revoluție socială, democrație reprezentativă, iacobinism, salvare publică, cultul Ființei Supreme*.

11.2. Continuturi:

Criza Vechiului Regim

De la revoluția moderată la domnia terorii

Convenția Thermidoriană și Directoratul

Studiu de caz: Educația și cetățeanul*

12. EUROPA NAPOLEONIANĂ

12.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- Concordat, Cod Civil, Blocada Continentală
- mișcare națională, noi proiecte de unitate națională:

12.2. Conținuturi:

De la Consulat la Imperiu

Imperiul napoleonian

Influențele revoluției franceze și a epocii napoleoniene asupra

Europei moderne

Studiu de caz: Pacea de la Amiens*

LECȚII DE SINTEZĂ (OBLIGATORII)

Imaginea "Noilor Lumi" în conștiința europeană

De la Copernic la Laplace — evoluția teoriilor științifice despre Univers

Influențe culturale occidentale în Țările Române*.

Revoluția franceză și Europa*

CLASA a XI-a**INTRODUCERE**

Lumea de la 1815, până în zilele noastre

1. NOILE IDEOLOGII. LIBERALISM, NAȚIONALISM, SOCIALISM

1.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- liberalism, conservatorism, socialism*, anarho-sindicalism*, naționalism antiliberal, xenofobie;
- Risorgimento, carbonari, Zollverein
- Congresul de la Viena, Sfânta Alianță, mișcări liberale, mișcări sociale

1.2. Conținuturi:

Modelul politic liberal

Ideologii naționale și acțiune politică

Sindicalism și socialism*

Studiu de caz: Europa centrală și identitatea evreiască*.

2. SOCIETĂȚI MODERNE, SOCIETĂȚI TRADIȚIONALE

2.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- tradiționalism, modernitate
- "Era Meiji"*, mandarini, birocrație, paternalism
- revoluție în economie, creștere economică, legislația muncii, protecție socială:

2.2. Conținuturi:

Revoluția industrială și progresul economic

Evoluția vieții urbane

Civilizațiile asiatice și modernitatea

Studiu de caz: Japonia în "Era Meiji"

3. CURENTE INTELLECTUALE ȘI ARTISTICE**3.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:**

- academism, pozitivism, eclecticism, influențe orientale, Art. Nouveau*, Biedermeier*;
- Academia de Arte Frumoase, salon de expoziție
- legislație școlară*
- autonomizarea producției artistice*.

3.2. Conținuturi:

Pregătirea școlară și universitară*

De la romantism la impresionism

Arhitectura — tradiție și inovație*

Studiu de caz: Scrierea de tranziție în Principatele Române*

4. EUROPA ȘI LUMEA LA CUMPĂNA VEACURILOR**4.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:**

- pact colonial, societate colonială, emigrație, naturalizare, asimilare, dominion
- state naționale și state multinaționale, cursa înarmării.
- "Realpolitik"

4.2. Conținuturi:

Imperiile coloniale

Cursa înarmării și primele conferințe pentru dezarmare

S.U.A. — o nouă putere a lumii

Studiu de caz: Politica externă a României la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea*

5. PRIMUL RĂZBOI MONDIAL**5.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:**

- mobilizare, război mondial, război industrial, război naval;

5.2. Conținuturi:

Un nou tip de război; mobilizarea populației

Marile bătălii*

Studiu de caz: Războiul în literatura epocii — Erich Maria Remarque și Liviu Rebreanu

6. NOUA ORDINE INTERNAȚIONALĂ

6.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- pacifism, demilitarizare, regim de mandat, reparații de război*;
- intervenționism, revizionism*, conciliatorism, moratoriu*;
- zonă liberă*.

6.2. Conținuturi:

Noile frontiere și noile state

Germania și tratatul de la Versailles*

Societatea Națiunilor și politica securității colective

Studiu de caz: Tratatul sovieto-german în perioada interbelică*

7. REGIMURILE DEMOCRATICE ÎN PERIOADA INTERBELICĂ

7.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- neoliberalism*, prohibiție*, șomaj, avânt economic, bursă de valori, depresiune economică, consum de masă*
- dirijism economic*
- emancipare, drept de vot
- New Deal*, statul providență*

7.2. Conținuturi:

Consecințele economice și sociale ale Primului Război Mondial

Economie și societate în anii Marii Crize

Noile politici economice*

Politicile sociale și consumul de masă*

Studiu de caz: Roosevelt și New Deal-ul*

8. REGIMURILE TOTALITARE ÎN PERIOADA INTERBELICĂ

8.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- bolșevism, fascism, corporatism, nazism;
- nomenclatură, poliție politică, spațiu concentraționar, spațiu vital;
- cultul "personalității".

8.2. Conținuturi:

Fascism și comunism: origini, ideologii și practici politice

Regimul stalinist

Național socialismul

Studiu de caz: Mișcarea legionară*

9. AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

9.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- Blitzkrieg, genocid, holocaust; spațiu vital*;
- rezistență, insurecție
- "război ciudat", războiul în Pacific
- bombardament atomic

9.2. Conținuturi:

Război total

"Noua ordine" nazistă în Europa*.

Holocaust-ul

Victoria Națiunilor Unite

*Studiu de caz: Finlanda în cel de-al Doilea Război Mondial****10. REGIMURILE COMUNISTE POSTBELICE**

10.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- neostalinism, maoism, titoism, ceausism;
- "gărzile roșii", "revoluție culturală", "Cartea Roșie", spațiu concentraționar;
- comunism de familie, nationalism comunism
- "revoluția de catifea"

10.2. Conținuturi:

Comunismul și formele sale

Dominatia ideologică și represiunea politică

Esecul economic al comunismului

*Studiu de caz: Sistemul concentraționar în România****11. RELAȚIILE INTERNAȚIONALE POSTBELICE**

11.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- Cortina de fier, război rece, nealinieri
- politică de securitate, blocurile militare, politica de descurajare nucleară
- crima organizată*, terorismul*, criza ecologică*, subdezvoltare*

11.2. Conținuturi:

O.N.U. și organisme sale: Tratatul de pace

"Războiul rece"

Probleme și crize globale*

*Studiu de caz: Conflictul în Orientul Apropiat****12. CONSTRUCȚIA EUROPEANĂ**

12.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- integrare politico-economică, Uniunea Europeană, Consiliul Europei, Parlamentul Europei, legislația europeană*, moneda europeană*, "cetățenia europeană";
- proiecte privind Statele Unite ale Europei*.

12.2. Conținuturi:

- Democrațiile occidentale. Necesitatea și principiile unității europene
- Fundamentele economice și creșterea prosperității*
- Procesul de integrare politică*
- Formarea unei noi conștiințe europene*

Studiu de caz (la alegere): Sistemul de la Maastricht*, Tratatul de la Amsterdam*

LECȚII DE SINTEZĂ (OBLIGATORII)

Marile alianțe politico-militare și relațiile internaționale la cumpăna secolelor al XIX-lea și al XX-lea*

Represiunea politică în regimurile totalitare interbelice

România în al Doilea Război Mondial*

Uniunea Europeană și problema integrării fostelor state comuniste*

Descoperiri științifice și inovații tehnice, în timpul celor două mari conflagrații mondiale

CLASA a XII-a**INTRODUCERE**

Românii în Europa.

1. DE LA GENEZA ETNICĂ LA GENEZA STATALĂ

1.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- etnogeneză
- teorie istoriografică, tradiție istorică.

1.2. Conținuturi:

Civilizația și istoria daco-geților

Trăsăturile civilizației romane în Dacia

Etnogeneza românească: semnificația sintezei

Constituirea statelor medievale: Transilvania, Țara Românească (Ungro-Vlahia), Moldova, Dobrogea

Studiu de caz: Gh. I. Brătianu despre tradiția istorică a întemeierii statelor românești*

2. CIVILIZAȚIA ROMÂNEASCĂ ÎN CONTEXT EUROPEAN, SECOLELE AL XV-LEA — AL XVII-LEA

2.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- autonomie, vasalitate, suzeranitate, independentă, principat;
- influențe bizantine, influențe occidentale, sinteză culturală;
- "feudalismul românesc", "politica de cruciadă"

2.2. Conținuturi:

Lumea rurală

Orase și târguri. Cultura urbană.

Biserica și Domnia.

Politica externă a voievozilor: Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun, Iancu de Hunedoara, Vlad Tepes, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul

Studiu de caz: Călători străini despre civilizația medievală românească*

3. PREMISELE CONSTITUIRII ROMÂNIEI MODERNE

3.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- tradiția romanității,
- politica hegemonică, statut internațional. spirit public*, noile elite*, secol fanariot;
- formarea națiunii române, europenizare, drepturi și libertăți cetățenești, proiect liberal.
- anul 1821 în Țara Românească

3.2. Conținuturi:

Relațiile statelor românești cu Marile Puteri. Criza orientală

Conștiința națională și emancipare politică

Elitele românești și spiritul public*

Studiu de caz: Drepturile și libertățile cetățenești la 1848

4. CREAREA INSTITUȚIILOR MODERNE

4.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- legislație modernă. Constituție, monarhie constituțională, colegiu electoral, corp profesoral, diasporă;
- alternanță la guvernare, responsabilitate ministerială, opoziție parlamentară;
- opera reformatoare a lui Al. I. Cuza,
- progresul societății românești după cucerirea Independenței de stat.

4.2. Conținuturi:

Constituirea și consolidarea statului național modern, 1859-1881; principalele instituții.

Statul - agent al modernizării, până la Primul Război Mondial.

Monarhia, politicile culturale și românii din afara granițelor.

Studiu de caz: (la alegere) Statutul israeliților. Înainte și după Congresul de la Berlin*; Spiru Haret și modernizarea învățământului românesc*.

5. LIBERALISMUL: IDEOLOGIE ȘI PRACTICI POLITICE

5.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- Liberalismul românesc, practicile politice liberale, "prin noi înșine";
- Banca Națională a României*;
- Societatea și economia în programul P.N.L., problema națională în activitatea P.N.L.

5.2. Conținuturi:

Ideologie și programe liberale.
Elita liberală*.

Studiu de caz: Banca Națională a României, între economie și politică*.

6. CONSERVATORISM, NAȚIONALISM, TRADIȚIONALISM

6.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- conservatorism, junimism, semănătorism, poporanism;
- caracteristicile tradiționalismului românesc;
- teoria formei fără fond*; viața culturală și publicistica epocii*

6.2. Conținuturi:

Conservatorismul românesc: idei și medii sociale.
Romantism și naționalism în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*.
Tradiționalism și identitate națională, la începutul secolului al XX-lea.

Studiu de caz: Junimea*.

7. UNITATE ȘI DIVERSITATE ÎN ROMÂNIA MARE

7.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- Marea unire, România Mare, stat național unitar;
- unificarea administrativă, egalitate politică, reformele legislative, egalitate confesională
- partid etnic*;

7.2. Conținuturi:

România în timpul primului război mondial. Constituirea României Mari.
Unificarea politică și administrativă.
Diversitatea etnică, confesională și soluțiile politice*.

Studiu de caz (la alegere): Drepturi și libertăți democratice în Constituția din 1923*; Partidele etnice reprezentate în parlamentul României Mari*.

8. STAT, SOCIETATE ȘI CULTURĂ

8.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- clasă politică, proces electoral, legionarism, comunism, monarhie autoritară, dictatură militară;
- reforma agrară, raportul dintre domeniul public și cel privat
- cultura în perioada interbelică*, avangarda culturală*

8.2. Conținuturi:

Structuri sociale și economice în **perioada interbelică**.

Noua clasă politică și democratizarea societății românești; **Regimul politic între 1918-1938**

Sfârșitul regimului parlamentar și modificările teritoriale. **România între 1938-1947**

Mediile intelectuale și politicile culturale până la înlăturarea Monarhiei*

Studiu de caz: (la alegere) Constantin Argetoianu, **despre procesul electoral**;

"Gândirea" și gândirismul. Activitatea "Fundațiilor Regale"

9. ECONOMIA ȘI SOCIETATEA ÎN PERIOADA COMUNISTĂ

9.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- naționalizarea, colectivizarea, centralism economic, **plan cincinal**, sovrom
- chiabur, mic burghez, "erou al muncii socialiste"; **statutul femeii**;
- centralism economic, plan cincinal, confiscarea **proprietății** private, "proprietate a întregului popor";
- luptă internă de partid, "politică stângistă";

9.2. Conținuturi:

Contradicțiile industrializării

Colectivizarea și impactul asupra satului

Politica demografică*

Studiu de caz: Distrugerea satelor și urbanizarea forțată*

10. DOMINAȚIA IDEOLOGICĂ ȘI REPRESIUNEA POLITICĂ

10.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:

- activist, cenzură, proletcultism, dizident, **deportare, muncă forțată**, rezistență armată, Securitatea
- "revoluționar de profesie", "dusman al poporului", "**revoluția culturală**", "omul nou", "societate socialistă **multilateral dezvoltată**"
- desființarea Bisericii Greco-Catolice.

10.2. Conținuturi:

Regimul politic, monopolul ideologic și "**producția culturală**"

Securitatea și represiunea politică

Forme de rezistență anticomunistă

Studiu de caz: "Fenomenul Pitești"*.

11. STATUL ȘI SOCIETATEA CIVILĂ, DUPĂ 1989**11.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:**

- căderea regimului comunist;
- pluralism politic;
- economie de piață*, privatizare, presă liberă*, dezbateri publice*;
- stat de drept, societate civilă, parlament;
- organizații nonguvernamentale*;

11.2. Conținuturi:

Instituțiile statului de drept.

Drepturile omului și rolul societății civile*

Studiu de caz: Mass-media postdecembriste*

12. ROMÂNIA ÎN POLITICA INTERNAȚIONALĂ, ÎN SECOLUL AL XX-LEA**12.1. Termeni istorici-cheie concepte, probleme de atins:**

- revizionism
- Mica Înțelegere, Înțelegerea Balcanică, Tratatul de la Varșovia
- Activitatea României la Societatea Națiunilor, integrarea europeană.

12.2. Conținuturi:

România în tratatele de pace

Tratate bilaterale și înțelegeri regionale. Relațiile cu URSS

Opțiuni în politica externă a României, după 1989*

Studiu de caz: Parteneriatul pentru pace*

LECȚII DE SINTEZĂ (OBLIGATORII)

Instituții și structuri etnice în voievodatul Transilvaniei*

Generația pașoptistă și proiectul liberal*

Arhitectura și viața cotidiană în perioada interbelică

Viața cotidiană în România comunistă.